

לקט דברים של טעם

לקט דברים ערבים נעימים ונחמדים,
עתיקים עדבש ונופת צופים,
עתיבלים בעוסר השכל עעוקים וענבבים,
דברים אשר לכל נפש שוים,
לחוק ולרועם נשעת האדם בכל עת ובכל עקום

פ' ויקרא תשפ"ה - שנה ה'

ויעל משה' (שם יט, ט).

אבל בעקידה כתיב 'ויקח את האיל ויעלהו לעולה תחת בנו', וכן הוא בכל הקרבנות, 'אדם כי יקריב מכם', וקרבנות הבחמות באים תחת האיש, ובתענית אומרים שמיעוט חלבי ודמי יהא נחשב כקרבן. ואכן כל היסורים ממרקין עונותיו של אדם מפני שמתישין את כחו חלבו ודמו, וכל יסורי ישראל מיני קרבנות הם.

לכן מרמז בזה רש"י שבכל עניני קרבנות אפילו באלו שאדם כי יקריב מכם, היינו קרבנות היסורים שמן עצמותו מקריב, נדע שג"כ קריאה של חיבה של הקדוש ברוך הוא המה.

הרה"ק מפציעסנע זי"ע, אש קודש ויקרא

עעשה רב

חודש ניסן

סיפור הרב ר' יעקב שמשון ראוויצקי שליט"א: פעם אחת ביקש ממני מלמד אחד רשות לנסוע לארץ ישראל, בתחילת חודש ניסן, מחמת שמחה משפחתית שיש לו שייכות מיוחדת, ורצה לנסוע רק לשלשה ימים ולחזור לאומנתו, אמרתי לו מחמת הנהלת המוסדות אני נותן לו רשות, אולם אני יודע אם מותר לו לנסוע מחמת אחריות של מלמד, ואמרתי לו שישאל דעת תורה בזה אם כשר ויאות ראות הדבר לנסוע לכמה ימים.

בסופו של דבר ביקש ממני לשאול דעת קדשו של **כ"ק רבינו** (מראחמסטרייווקא - ארה"ב) **זצוק"ל** אם יש רשות למלמד לנסוע נסיעה לארץ ישראל בעבור שמחה משפחתית בתחילת חודש ניסן.

ונכנסתי אל רבינו זצוק"ל לשאול חוות דעתו, שאל אותי רבינו זצוק"ל האם הוא מלמד טוב? השבתי בחיוב שהוא מלמד מצויין! שאל אותי רבינו

ימים חיים

בין הזמנים!

כך שנינו (נדרים לב) מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים, עבדו בחומר ובלבנים, שקעו ילדיהם בחומה וטבעום ביאור ורחצו בדמם, מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים. פירש הר"ן: שהוליכן למלחמה, כדכתיב "וירק את חניכיו", דהיינו בני אדם שחנך לתורה.

ומתי זה היה? "ויחלק עליהם לילה" (לך לך יד, טו), פירש"י שהיה זה בליל הסדר. בחציו הראשון נעשה לו הנס, וחציו השני נשמר ובא לו לחצות הלילה של מצרים.

וכשנעשה חשבון נמצא, שיליל הסדר חל תמיד בבין הזמנים... תחשבו, ככה זה, בדקתי בכל הלוחות, תמיד יצא זה כך...

וכך נענש שבטלם בבין הזמנים שש שעות מתורה עבור מלחמה לכבוד שמים - שהביאה כזה קידוש שם שמים.

ומה יענו המתבטלים יותר, ועבור פחות...

והגדת, לך לך

פרפראות

ויקרא אל משה (ויקרא א, א).

פרש"י, לכל דברות ולכל אמירות ולכל לוויים קדמה קריאה לשון חכה לשון שגלאכי השרת משתמש"ס צו שגלאמר זקרא זה אל זה, עיין שם.

וצריך להבין למה מפרש רש"י זאת בקריאה זו ולא בסנה שגלאמר 'וירא ד' כי סר לראות ויקרא אליו אלקים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני' (שמות ג, ד), וכן בקבלת התורה שכתוב 'וירד ד' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ד' למשה אל ראש ההר

ואדומה מולידה כעס. מש"ה יש ד' מנחות. ובימי המקדש ידעו לכוין איזו מנחה מועיל לפי אופן השחתה שבנפש.

העמק דבר להנצי"ב, ויקרא

*

והגאון רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים צ"ל – האדרת, רבה של פוניבז וירושלים כותב כדלהלן:

בכל משך שבתי בווארשא כשבועים לא נמנעתי מלבקר (להנצי"ב), בכל יום והייתי מענגו מדברותי, העירותיו כמה דברים בביאורו על התורה שהיה מגיהו אז להדפיסו מחדש, הראני כל בית נכאת כתבי קדשו על הספרי ועל הש"ס ותשובותיו.

פעם אחת מצאתיו עוסק בביאורו פרשת ויקרא שמבאר שמה שד' מיני מנחות נגד ד' מרות שיש באדם, ובדברו לפני החל לבכות כי אין בו מדה טובה כו' כו' כמדת צדיק תמים באחרית הימים.

אך אמרתי לו תיכף שבכבוד תורתו ישנם ארבע מרות, אבל בשמות אחרים, א' מרא דחיטי, ב' מרא דעובדא, ג' מרא דשמעתא ודתלמודא, ד' כשיזכה לעלות לארץ הקודש יהיה גם 'מרא דארעא דישראל', ויפג לבו על ההלצה המחודדת הזאת וישמח מאוד על זה, וכן הייתי מבדוח תמיד בשבתי אצלו.

סדר אליהו, עמ פב

פרפראות

**וְאִם לֹא תִגְיַע יְדוּ דֵי שָׁה וְהִבִּיא אֶת אֲשָׁמוּ
אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תַרְסִים אוֹ שְׁנֵי כְּנֵי יוֹנָה לַיהוָה
אֶחָד לַחֲטָאת וְאֶחָד לְעֵלָה (ויקרא ה, ז).**

באבן עזרא הביא טעם למה צריך העני להביא גם עולת העוף, ואמר בשם ר' יצחק, בעבור שלא תגיע ידו אולי עלה על רוחו מחשבה, עכ"ל, וכונתו, שמא יש בליבו כלפי שמיא שלא שפר גורלו ואין בידו להביא קרבן עשיר כחברו, והעולה באה לכפר על הרהורי הלב אלו.

ובעיקר הדבר יש לעיין, דהא כבר ימים מקדם שרואה חבירו העשיר שיש בידו ממון הרבה והוא אין לו כלום, ולא מצניזו שיתחייב כפרה על שמהרהר בליבו על זה, ועל כרחך דהוא שמח בחלקו, וא"כ עתה נמי כשמביא קרבן עני יעמוד בחזקתו שהוא שמח בחלקו ולא יהא זקוק לכפרה על הרהורי הלב, וצ"ב. ונראה מבואר מזה, דבאמת גם אדם שהוא בעל

צדק"ל טוב, האם הוא מלמד מומחה? לא ידעתי מה להשיב! והסביר רבינו צדוק"ל כונתו, שיש מוהל מומחה, רופא מומחה, מהו הגדר והכוונה של 'מומחה', אלא מומחה הכוונה שהוא מבין המטרה מה הוא עושה, היינו שאינו רק עושה את מלאכתו מה שצריך לעשות, אלא שמבין בזה, מהו התכלית הנרצה מעבודתו, ואיזה פעולה מביאה את התוצאה הנכונה...

כמו כן מלמד מומחה היינו שמבין מהי התכלית הנרצה מעבודתו, והמשיך ואמר: "המטרה של מלמד הוא להשריש אמונה בלב התלמידים, חודש ניסן איז דער שפיץ און זמן המסוגל צו אריינבאקן אמונה אין אידישע קינדער! מלמד מומחה מבין שבחודש ניסן אינו יכול לעזוב את המלומדות אפילו ליום אחד, שהרי זה דומה לסוחר שעוזב את אומנתו בימי עיקר זמן המסחר, שמפסידים עיקר מסחרו, וכל בר דעת אינו עושה זאת.

ספר החדש' שיח יצחק, עמ קנח

נקודה למחשבה

מִן הַבֶּקֶר (ויקרא א, ב).

פירש"י להוליך את הנעזר.

היינו שהוא בעיני עצמו 'אויסגעארבייטער יוד', צדיק גמור ושלם בכל.

וכזה נאמר (תהלים י"ב, ב) "הושיעה ה' כי גמר חסיד", שהוא בעיני עצמו כבר נגמר בחסידות, ודי למבין...

דברי ישראל, ויקרא

ימים חיים

וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב (ויקרא ב, א).

לשון נפש מלמדנו דמנחה בא לרצות על הנפש, אכן לא נתבאר על איזה דבר הוא בא. ונראה מסוגי דקראי שבא להשיג כפרה ורצוי על השחתת הנפש במדות.

ובאשר השחתת המדות בא ע"י אחת מארבע מרות. כמו מרה שחורה אם מתגברת מולידה עצבון. ולבנה מולידה ציהוב ושמחה יתירה. וירוקה מולידה תאוה.

א'טייטש, 'אשה לה' דארף מען פאטייטשען, ער זאל פארברענט ווערן פאר'ן אייבערשטן'ס וועגן, (הטייטש הוא מאד נחוי, אבל אסור לזוז אפי' כחוט השערה מפירוש רש"י, רש"י הרי דקדק ומפרש אשה לשון אש, צריכים להגדיר ולהשריש בילד שכל תיבה צריכים לפרש, 'אשה לה' - צריכים לפרש שיהא נשרף בשביל השי"ת).

פקודין דרשתי, עמ' 57

נהודה למחשבה

עַל כָּל קַרְבָּנְךָ תִּקְרִיב מִלַּח (ויקרא ב, יג).

אמרו חז"ל (תיקו"ז ת' ה יט): מים התחתונים בוכין, אגן בעיני למיהוי קדם מלכא, ועל כן זכו שנתהווה מהם מלח לקרבנות שנאמר (ויקרא ב, יג) "על כל קרבנך תקריב מלח".

שמעתי מפי קדשו של **אאזמו"ר** (בעל אוהב ישראל מאפסא) **זצלה"ה** כד הוינא טליא אמר לי: ראה בני, כשהמאכל תפל אי אפשר לאכלו, וכשמשימין בו מלח נתמלא טעם טוב, כי הדבר שצויעק 'אגן בעיני למיהוי קדם מלכא עילאה' זה נותן טעם טוב...

ילקוט אוהב ישראל, ערך אכילה

מדריגה ועבד על עצמו שאינו חומד ממון חבירו ואין בליבו על מה שיש לחבירו הרבה יותר מכדי מחסורו, ודר בבית ארזים והוא העני אין לו אלא פחות מכדי מחיתו וגר בבית צר ומט ליפול וכי"ב, ואדרבה הוא שמח בחלקו, אך כל זה כשבאנו אצל עניני העולם, אבל כאשר אתה בא אצל עבודת הבורא, בזה מתעוררת קנאתו מתוך שאיפתו הטהורה לעבודת בוראו, והוא מיצר וכואב בראותו לחבירו אתרוג וטלית נאה וכדומה - ולו אין, וכן בקרבנות דלחבירו יש קרבן נאה ולו יש רק קרבן עוף, ובזה הוא מקנא שאין לו הכלים לעבודת השם כמו חבירו, וחיישינן שמחמת קנאתו עלה בליבו הרהורי דברים כלפי שמיא.

ועל זה אמרה תורה שצריך להביא עולת העוף לכפר על הרהורים אלו.

והמוסר השכל הנלמד מזה, שאמנם קנאת סופרים היא כשרה ומעולה, וכמו שאמרו (ב"ב כא): 'קנאת סופרים תרבה חכמה', אבל זהו רק כשמקנא למה לא למד ולא עמל כחבירו ושאיפתו להגיע גם הוא למעלת חבירו, אבל מה שלשני יש כשרונות יותר גדולים בזה אין להרהר ולקנא כלל, כי לכל אחד מתנת שמים במדה אחרת.

ולכן צריך כפרה על הרהורי ליבו בחפצי שמים, שאין האדם מצווה בעבודת בוראו אלא כפי כוחותיו ומה שיש לו.

משלחן רבי אליהו ברוך, ויקרא

עים חיים

ויקרא אל משה (ויקרא א, א).

איתא במדרש (ויקרא א, טו) מיכן אמרו כל ת"ח שאין בו דעת נבילה טובה הימנו ע"ש.

"ל דלכן נבילה טובה הימנו, כי נבילה מטמאה רק על ידי מגע ומשא, אבל כשאין אתה נוגע בה כשאין לך קשר איתה אינה מטמאה, אבל תלמיד חכם שאין בו דעת, אין מנוס ממנו, אתה מתחמק מפניו והוא רודף ובא אליך הביתה..."

אמרי דעת (להג"ר מאיר שפירא זצ"ל), ויקרא

פרפראות

נפש כי תחטא לשגגה וגו' (ויקרא ד, ב).

מדוע צריך אדם להביא קרבן על חטא בשוגג, הרי לא ידע, ולא התכוון לחטוא.

מעשה רב

עלה אשה ריח ניחוח לה' (ויקרא א, ט).

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר הפני מנחם זי"ע: כשלמד פעם ראשונה חומש ויקרא בפסוק 'אשה ריח ניחוח לה' (ויקרא א' ט) לימד אותו המלמד טייטש 'אשה לה' - לשם דער אייבישטער. כשחזר על הלימוד לפני אביו ואמר את הטייטש, עצרו אביו ושאלו וואס איז דער טייטש פון 'אשה' אליין, ולא ידע רק לחזור על דברי המלמד.

שלח **האמרי אמת** לקרוא למלמד ואמר לו: דער טייטש איז זייער וויכטיג, אבער מ'טאר נישט אוועק רירן זיך א האר פון רש"י, רש"י באווארנט דאך און פאטייטשט 'אשה' לשון אש 'פיייער', מ'דארף איין באקן ביי א קינד אז יעדער ווארט דארף האבן

לראות כי הנער אינו צווה ואינו בוכה, ואף לא הראה שום תנועת כאב וצער.

אח"כ שאלו הרה"ק האיך עצר כח ולא זעק מכאב המכות, אמר לו הנער שמיימי קטנותם מרגילים אותם שלא יתפעלו ממלקות, כדי שאם יתפסו למלכות וייסרו אותם יתחזקו ולא יספרו להם סודותיהם ומקומות מסתוריהם, ומלמדים אותם לחשוב על כל מכה שזאת המכה האחרונה, שהרי אין מלקים לעולם. "אייביג שמייסט מען נישט". ונראתה תשובה זו בעיני הרה"ק ואמר שלמד הימנה דרך בעבודת השי"ת בהתחזקות וקבלת יסורים באהבה, לדעת 'אז אייביג שמייסט מען נישט'!

מזקנים אתבונן, ח"ב עמ' רכב

נהגדה למחשבה

אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַהּ (ויקרא א, יז).

פירש"י: נא' צעוף ריח ניחוח ונאמר צבהמה ריח ניחוח, לומר לך אחד המרבה ואחד הממעיט, וצלבד שיכין את לבו לשמים.

אמר בזה הרה"ק **מקאצק זי"ע** דהכוונה שגם המרבה יכוון לבו...

אמת ואמונה, אות שצח

אלא למה הדבר דומה, לאדם שנושא כלים של זכויות פשוטים וזולים, וקורה מפעם לפעם שהם נופלים מידי ונשברים, מה שאינו כן בנשאו כלי זכויות יקרים מאד, אותם הוא נושא בזהירות יתירה כדי שלא יפלו.

וזה גם ההבדל בין התנהגות אדם במילי דחול והתנהגותו בענין שמירת המצוות, לפיכך גם העובר בשוגג נקרא חוטא, דגם חטא בשוגג מורה על איזה זלזול בשמירת המצוות.

והאיש משה (להג"ר משה סאלאווייציק זצ"ל), ויקרא

מעשה רב

ויקרא אל משה (ויקרא א, א).

הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע פעם בהיותו ביער על אם הדרך, פגעו בו חבורת גזלנים, וכמעט שלא רצוהו נפש, רק מאחר שהיה שם אחד שהכיר בו שנתן להם לאכול והחיה את נפשם בעת היותם על היריד בסאסוב, לכן לא פגעו בו לרעה.

ושם אתם היה נער אחד ששימשם, ובכדי להשתעשע ביקשו להרה"ק רבי משה לייב שיבחן אותו בלימודו, פנה אליו הרה"ק ושאלו מה הוא לומד, והשיב, שלומד חומש ויקרא, ושאלו שוב, א"כ אמור נא מה הפירוש "ויקרא", ולא ידע לענות. נטלוהו הגזלנים והכוהו מכות נמרצות, ונתפעל הרה"ק